

Verslag van de Vakcommissie Ruimte, Groen en Water van 20 november 2019
Locatie: gemeentehuis van Woerden

Voorzitter:

mw. S.F. van Ulzen

Aanwezig:

mw. mr. drs. H.G.J. Bruins Slot (gedeputeerde), ir. H.P. van Essen (gedeputeerde), ir. R.G.H. van Muilekom (gedeputeerde), mw. W.A. de Boer-Leijnsma (PvdA), H. van Deún (PVV), drs. E.H.R. Dinklo (FvD), mw. M. van Elteren (GroenLinks), M.R. Fiscalini (FvD), mw. J.C.A.M. van Gilse BSc (VVD), mw. N. de Haan (ChristenUnie), F. Hazeleger (SGP), drs. K. de Heer (ChristenUnie), mw. W.M.M. Hoek (50PLUS), mw. M. de Jong (GroenLinks), mw. H.J. Keller (PvdD), mw. T. Koelewijn-Koelewijn (CDA), mw. M. Lejeune (PvdA), mw. O. de Man (VVD), mw. H.J. Rikkoert MSc (ChristenUnie), R. Schalkwijk (50PLUS), A.G. van Schie (VVD), T. Schipper (SP), W. van der Steeg (PvdD), mw. T.M.A. Vrieling (GroenLinks), C. Westerlaken (CDA), W.J.A. Weyers (FvD) en mw. ir. M. de Widt (D66)

Van ambtelijke zijde aanwezig:

mw. M.L. Engelsman (griffier) en mw. M.J. Strijbos-Vermeulen (verslag)

---

1. OPENING EN ALGEMEEN

1.1 Opening

De voorzitter, mevrouw Van Ulzen, opent de vergadering met een woord van welkom. Zij dankt de medewerkers in Woerden voor de gastvrije ontvangst.

De voorzitter deelt mee dat gedeputeerde Van Essen de vergadering vroegtijdig moet verlaten in verband met een gesprek met de minister over het BO-MIRT. Dat is de reden waarom agendapunt 1.2.1 als eerste besproken zal worden.

1.2 Vaststellen agenda

De agenda wordt conform vastgesteld.

1.2.1 [Statenbrief stand van zaken Paleis Soestdijk in verband met provinciaal natuurbeleid](#)

De voorzitter geeft het woord aan de eerste sprekers.

Mevrouw Meyer-Bergman en de heer Van den Berg (ontwikkelmanager Paleis Soestdijk) spreken in over het dossier Paleis Soestdijk.

Deze inspreektekst wordt als bijlage 1 aan dit verslag toegevoegd.

Kortheidshalve zij daarnaar verwezen.

De voorzitter geeft de commissieleden gelegenheid tot het stellen van vragen.

De heer Hazeleger bedankt mevrouw Meyer-Bergman voor haar inspraak.

Mevrouw Meyer-Bergman suggereerde dat vanuit de provincie dingen zijn toegezegd en beloofd. Hij vraagt waar en wanneer dit precies beloofd is.

Mevrouw Meyer-Bergman antwoordt dat er niet iets is beloofd. De commissie die dit begeleid heeft, heeft het verhaal uitgelegd voordat het hen toegekend is, zowel bij de gemeente als bij de provincie. Het idee was dat er tegenwerpingen zouden komen als het niet zou kunnen. Als er een partij had gezegd dat iets helemaal niet zou kunnen, dan was er door de commissie een andere route gekozen. Er moest gezorgd worden voor gemeentelijke vergunningen, maar in principe was het plan in orde.

Mevrouw Koelewijn wijst erop dat in de businesscase uit 2015-2016 wordt gesproken over het ontwikkelen van een aantal woningen. Zij vraagt of de businesscase toen kloppend was.

Mevrouw Meyer-Bergman benadrukt dat de woningen alleen niet de benodigde €70 miljoen opleveren. Het geld van de woningen gaat integraal naar het Paleis, zij krijgt soms het gevoel dat mensen denken dat het bijvoorbeeld naar Den Haag gaat. Maar de MeyerBergman Erfgoed Groep is geen gewone ontwikkelaar en dit is nodig om het hele plan te kunnen uitvoeren.

Mevrouw Koelewijn stelt dat de woningen meer waard zijn geworden in de tijd en vraagt of dat geen effect heeft gehad op de al sluitende begroting.

Mevrouw Meyer-Bergman bevestigt dat dit een beetje uitmaakt. Maar natuurlijk niet het verschil van €11 miljoen. Het is een prachtig plan en daarin wordt het niet volgebouwd.

Mevrouw Van Gilse vraagt of, toen het plan werd goedgekeurd, het echt duidelijk was dat de te bouwen huizen meer grond zouden vereisen dan alleen langs de marechausseekazerne.

Mevrouw Meyer-Bergman meent dat dit ook in het aanbiedingsdocument staat. Zij weet niet hoe het komt dat dit op verschillende plekken niet begrepen of niet duidelijk gemaakt is. In het document, dat door veel gremia is bekeken, staat het aantal hectaren genoemd. Het is niet iets wat er later aan toegevoegd is.

De heer Van den Berg vult aan dat er tijdens de tender een technische commissie is geweest die bestond uit vertegenwoordigers van Rijk, provincie, Baarn en Soest. Op allerlei kwalitatieve onderdelen is de tender beoordeeld, onder andere op de inpasbaarheid op de NNN, cultuurhistorie en financiën. De tender is destijds helemaal doorgelicht.

Mevrouw De Haan dankt mevrouw Meyer-Bergman voor de inspraak. Zij gaf aan, het staat ook in de stukken, dat tussen 2016 en 2018 sprake is geweest van wijzigingen in het Rijksbeleid en provinciaal beleid met betrekking tot natuurbescherming.

Mevrouw Meyer-Bergman stelt dat het in 2018 echt is veranderd. Toen was de opdracht al binnen, zij het onder andere voorwaarden. Dat maakt het lastig.

Mevrouw De Haan vraagt of mevrouw tijdens het proces actief geïnformeerd is over de wijziging.

De heer Van den Berg zegt dat dit niet is gebeurd, zij kwamen zelf achter het bestaan van bosgroeiplaatsen.

Mevrouw Meyer-Bergman laat weten dat zij al in december 2018 aan de provincie hebben gevraagd hoe het verder moest. Zij hebben pas maanden later iets gehoord.

Mevrouw Koelewijn kwam een ruimtelijk kader tegen op de website van MeyerBergman Erfgoed Groep en informeert naar de status daarvan.

De heer Van den Berg stelt dat de gemeente Baarn dit zou moeten beantwoorden. In april 2018 is dit behandeld in de raad en het ruimtelijk kader is aangehouden met een motie op de 2,9 hectaren voor de marechausseekazerne, tenzij provinciaal beleid anders uitwijst.

Mevrouw Koelewijn vraagt of het op de website staat.

De heer Van den Berg weet niet zeker of dit erop staat.

Mevrouw De Jong wijst erop dat rond het ruimtelijk kader aanvullend onderzoek gedaan zal worden naar natuur en mobiliteit. Die rapporten waren ook een voorwaarde die verbonden was aan het verder gaan met het ruimtelijk kader door de raad.

De heer Weyers vraagt of iets gezegd kan worden over de hardheid van toezeggingen in het concept. Universiteiten en bedrijven doen graag mee. Dat is een belangrijk onderdeel van een business case, een inkomstenstroom om het restauratieproces financieel te kunnen voltooien.

Mevrouw Meyer-Bergman licht toe dat eerst gerestaureerd moet worden. Men is bezig met een bank als founder, er wordt gesproken met alle Nederlandse universiteiten en die zijn geïnteresseerd. Men is bezig met de Koning Willem I Prijs. Op veel gebieden is er contact en iedereen is enthousiast over het feit dat in het midden van het land een plek komt waar Nederlanders, maar ook

buitenlanders, handelsdelegaties, kunnen zien waar Nederland goed in is. Deze mensen zijn misschien bereid om mee te betalen aan het plan, maar die betalen niet de verbouwing. Wel ontvangt men subsidies en giften.

De heer Weyers stelt dat partijen bij Made by Holland zouden kunnen zeggen: als dit wordt gedaan, staan wij garant voor een bepaald bedrag. Dat geeft een idee van de inkomstenstroom.

Mevrouw Meyer-Bergman laat weten dat dit alles al is bedacht. Het is niet voor het eerst dat de Erfgoed Groep iets bijzonders neerzet. De Westergasfabriek heeft ook achttien jaar gekost. Men hoeft niet bang te zijn dat het verhaal niet klopt, dat er verder geen geld is. Naar haar idee lagen er afspraken. Er komt nu een spaak in het wiel. De voorbereidingen moeten niet te lang gaan duren.

De voorzitter geeft het woord aan gedeputeerde Van Essen.

Gedeputeerde Van Essen dankt de spreker.

De door de fracties vooraf gestelde vragen bevatten twee rode draden. PvdA, FvD, PVV en ChristenUnie vragen naar de gevolgen als de provincie vasthoudt aan de Beleidsregels Natuur en Landschap (BNL) en de kap van bomen niet mogelijk is op de oude bosgroeiplaatsen. De vragen van VVD, GroenLinks en ChristenUnie hebben vooral betrekking op het vervolgproces.

Vooraf wil hij benadrukken dat het college de grote cultuurhistorische en recreatieve waarde van Paleis Soestdijk hoog in het vaandel heeft. De restauratie van het belangrijke erfgoed is enorm belangrijk. Het moet een mooie toekomst hebben voor Nederland. De provincie draagt daaraan bij, onder andere door de subsidieregeling voor Erfgoedparels, en neemt daarmee een deel van de kosten voor haar rekening. Het is een complexe situatie. De BNL is daar een element in.

- In reactie op de vraag wat de gevolgen zijn als aan de BNL wordt vastgehouden, benadrukt de gedeputeerde dat hierover nog geen formeel besluit is genomen. In de Statenbrief wordt als het ware een winstwaarschuwing afgegeven. De voorgestelde ontwikkeling is in strijd met het vigerende provinciaal beleid. Ook is in de Statenbrief aangegeven dat het college vooralsnog niet van plan is om de beleidsregels aan te passen. Oude bosgroeiplaatsen zijn een bijzonder en waardevol natuurelement. Er zijn er nog maar weinig van. In de Natuurvisie 2017 van de provincie staat dan ook aangegeven dat compensatie van kap van bomen op oude bosgroeiplaatsen ter plaatse dient te gebeuren. De beleidsregels sluiten aan op wat in de Natuurvisie staat.

Er wordt onderzocht of gebruik gemaakt kan worden van een inherente afwijkingsbevoegdheid. Het is onzeker of daar een juridisch houdbare grond voor kan worden gevonden, ook gezien het belang dat onder andere de Natuurvisie en daarmee provinciaal beleid, toekent aan de bescherming van de oude bosgroeiplaatsen. Het is goed om te beseffen dat het gebruik maken van de inherente afwijkingsbevoegdheid ook voor het consortium risico's met zich meebrengt in verband met mogelijke bezwaarprocedures van derden. Het is waarschijnlijk dat die komen.

Als de provincie wel gebruik zou maken van de inherente afwijkingsbevoegdheid, dan zijn er nog andere obstakels. Het landgoed ligt namelijk op gronden binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Daar moet een 'nee, tenzij'-onderzoek aantonen dat de voorgestelde ontwikkeling geen aantasting oplevert en dat voldoende compensatie van natuurwaarden plaatsvindt. Dat is een kritisch element. Ook moet de initiatiefnemer onderzoeken of er beschermde soorten, vermeld in de Wet natuurbescherming, aanwezig zijn. Als die er zijn, moet duidelijk worden hoe hiermee wordt omgegaan. Ook dat element is niet eenvoudig.

Als besloten wordt om vast te houden aan de BNL, dan betekent dit dat ongeveer de helft van de voorgestelde woningbouw geen doorgang kan vinden. Het is aannemelijk dat er dan een fors financieel gat ontstaat in de exploitatie. Het is nog niet helemaal te overzien wat dat betekent, maar het is helder dat daar een oplossing voor gevonden moet worden middels alternatieve verdienmodellen of een andere aanpassing van het plan. Daarover is men in gesprek. Het college heeft contact met het consortium en met de gemeenten Baarn en Soest en heeft aangeboden mee te denken over een oplossing. Het college heeft voorgesteld om het Rijk erbij te betrekken.

Het belang van de restauratie van Paleis Soestdijk, van het omliggende landgoed en van de natuurwaarde zijn uitgangspunten voor GS.

- In reactie op de vragen over het vervolgproces licht de gedeputeerde de volgende punten toe.
  - Natuuronderzoek, soortenonderzoek, het soortonderzoek op grond van de Wet natuurbescherming en het 'nee, tenzij'-onderzoek in het kader van NNN zijn nog niet gereed en moeten nog beoordeeld worden. De definitieve onderzoeken worden gevoegd bij het voorontwerp bestemmingsplan en worden dan beoordeeld.
  - Momenteel worden de juridische houdbaarheid en de risico's van het eventueel toepassen van een inherente afwijkingsbevoegdheid uitgezocht.
  - Samen met mede-overheden en het consortium wordt gekeken naar alternatieve verdienmodellen, aanpassing van het plan, et cetera om ervoor te zorgen dat het plan doorgang kan vinden, wellicht in aangepaste vorm. Daarbij wordt nauw samengewerkt met gemeenten en consortium.
- De PvdA betreurt het dat in een dergelijke situatie een business case mogelijk is. In bijvoorbeeld Frankrijk gaat dat anders. Het Rijk heeft ervoor gekozen om deze route te bewandelen. Het Paleis is verkocht. De vraag is terecht, maar het Paleis is in particuliere handen. Het punt kan wel een onderwerp van gesprek zijn bij de vraag over hoe men verder gaat.
- De gemeenteraad heeft aangegeven te willen wachten op het voorontwerp bestemmingsplan, de vraag is of het maken van een gebiedsvisie een oplossing kan zijn. Het behandelen van een voorontwerp bestemmingsplan in de gemeenteraad van Baarn gaat niet een oplossing bieden. Ontwikkelingen in een bestemmingsplan mogen niet strijdig zijn met beleidsregels en wettelijke regels. De gemeenteraad heeft in de motie aangegeven dat de gebiedsvisie ontwikkeld wordt nadat het bestemmingsplan onherroepelijk is.
- De VVD informeert naar hoe het kan dat nu pas naar buiten komt dat een belangrijk deel van het plan onzeker lijkt en daardoor een gat ontstaat in de financiering. Er is altijd aangegeven dat het plan moet voldoen aan het vigerende beleid en de beleidsregels. De beoordeling daarvan moest later nog getoetst worden. Dat is altijd uitgangspunt geweest en ook op die wijze gecommuniceerd. In de fase voor de verkoop was er geen formele toetsing, er is ook geen vergunning afgegeven. Dat kan pas als er een voorontwerp bestemmingsplan ligt. De provincie is vóór het verkoopproces specifiek gewezen op regelgeving voor het NNN, zoals opgenomen in de PRV en op de regels voor soortenbescherming. Op basis van de randvoorwaarden die partijen hebben meegekregen was daarmee duidelijk dat het realiseren van woningen ter plekke van het bos dat onderdeel uitmaakt van het NNN, geen vanzelfsprekendheid is. Daar zou men bezwaren tegemoet kunnen zien. Het houtopstandenbeleid is destijds niet expliciet aan de orde geweest, voor zover men dit heeft kunnen nagaan. De gezamenlijke overheden hebben de biedende partij daar niet expliciet op geattendeerd. Het houtopstandenbeleid was ten tijde van de verkoop de bevoegdheid van het Rijk en is voor dit specifieke terrein vanaf 20 december 2017 overgegaan naar de provincie.
- De ChristenUnie wijst erop dat de provincie in 2011-2014 het belang van ontwikkelen van landgoederen breed geëtaleerd heeft. Nu lijkt het op een 'nee, tenzij'. Dat heeft te maken met het feit dat nu pas de fase is waarin formeel getoetst wordt. Dan kan men tegen dingen aanlopen, zoals hier het geval is. Men moet gezamenlijk bekijken hoe verder kan worden gegaan. Het is een dilemma, maar een goede toekomst voor het paleis, in samenhang met het cultureel erfgoed en de natuurwaarden, is voor GS uitgangspunt. Dit is de inzet bij verdere gesprekken.

Ook mevrouw De Jong betreurt het dat in Nederland het bewaren van erfgoed niet als een overheidstaak wordt gezien.

Zij zou niet graag over een periode weer in een vergadering moeten spreken over onduidelijkheden. In de plannen is te lezen dat de exploitatie sluitend gemaakt moet worden door een hotel en door evenementen. Zij vraagt nadrukkelijk hoe wordt gekeken naar deze elementen van de plannen, ook die kunnen een grote druk op natuur en verkeer geven. Zij vraagt mevrouw Meyer-Bergman hoe dit in het plan staat. Zij vraagt de gedeputeerde of bijvoorbeeld het hotel aan de voorwaarden voldoet.

De gedeputeerde noemde diverse onderzoeken. Mevrouw Hoek heeft vernomen dat er momenteel een juridisch onderzoek is naar de vraag of het proces goed verlopen is. Daarover sprak de gedeputeerde niet en zij vraagt of dit juist is.

Deze avond is er een informatieavond voor inwoners et cetera in Baarn. Zij vraagt of de gedeputeerde daar aanwezig zal zijn, er zou iemand moeten zijn die de zaken duidelijk kan uitleggen. Er zijn allerlei geruchten en verhalen.

Mevrouw De Haan vraagt hoe de gewijzigde regelgeving zich verhoudt tot een betrouwbare overheid wanneer niet proactief de betrokkenen hierover worden geïnformeerd.

In deze complexe fase werken allerlei partijen samen. Zij vraagt of niet een extra stap nodig is in de vorm van een taskforce of een verkenners die het proces wat meer vlot kan trekken. Zij beluistert de wil om verder te komen, maar uit de brief spreekt toch wel dat men in een impasse zit.

Voor de heer Hazeleger is momenteel het voorproces van belang. Bij de insprekers bestaat het beeld dat er dingen zijn toegezegd, er is in ieder geval niet duidelijk gecommuniceerd over wat er wel of niet mogelijk zou zijn. Zijn vraag is hoe helder de provincie is geweest aan de voorkant.

Hij is van mening dat duidelijk moet worden waar men naar toe gaat, er moet een keuze gemaakt worden. Het is niet goed dat aan mensen wordt verteld dat de provincie zaken zal regelen binnen de kaders, zonder te vertellen hoe de kaders er uitzien.

De heer Van der Steeg hoort de gedeputeerde zeggen dat hij het behoud van de bosgroeiplaatsen heel belangrijk vindt, aan de andere kant zegt hij dat juridisch onderzocht moet worden of er gebruik gemaakt kan worden van de inherente afwijkingbevoegdheid. Hij vraagt hem dit te verduidelijken.

Mevrouw Van Gilse begrijpt dat de provincie tevoren heeft gemeld dat de regels in de gaten gehouden moeten worden. Maar als de regels fundamenteel veranderen en hier specifiek naar gevraagd wordt, dan zou iemand aangewezen moeten worden voor de beantwoording. Zij vraagt of het zo is dat de beleidsregels een kop op het landelijk beleid bevatten. Niet alle provincies hebben dit, elders zou een dergelijk project wel doorgang kunnen vinden.

De heer Dinklo merkt op dat ook Forum voor Democratie tevoren vragen had ingediend en dat hij graag gehad zou hebben dat de gedeputeerde dit genoemd had.

Hij sluit zich aan bij GroenLinks en PvdA, het is een belangrijk cultureel erfgoed dat in stand gehouden moet worden.

Ook sluit hij zich aan bij de SGP. Mevrouw Meyer-Bergman zegt dat vooraf toezeggingen zijn gedaan. Het antwoord van de gedeputeerde is dat pas formeel antwoord gegeven kan worden als er een vraag ligt. Bij deze processen kan nu eenmaal niet alles vooraf geregeld worden als eerst allerlei partijen biedingen doen. Welke toezeggingen zijn gedaan?

Cultureel erfgoed is niet alleen het gebouw maar ook het hele terrein. De oude bosgroeiplaatsen moeten in stand gehouden worden. De vraag is hoe men tot een oplossing komt die cultureel erfgoed behoudt en de oude bosgroeiplaatsen behoudt. Dit zou Rijksbeleid moeten zijn, met een financiële bijdrage van het Rijk. Hij vraagt wat in de toekomst gedaan wordt worden. Het is goed dat er partijen zijn die zich met hart en ziel inzetten.

Mevrouw De Boer-Leijnsma vindt het een mooi plan. Er zitten veel educatieve elementen in voor jong en oud. Het kan van toegevoegde waarde zijn voor de omgeving. Zij meent dat alle partijen de intentie hebben om het plan door te laten gaan. Mevrouw Meyer-Bergman zal eraan gewend zijn dat bij grote projecten soms dingen wijzigen tijdens het proces.

Zij vraagt of de woningen een keiharde voorwaarde zijn voor het doorgaan van het plan, zou dit alles tot gevolg kunnen hebben dat het hele plan niet doorgaat? Wat gebeurt er dan?

GroenLinks vraagt of andere elementen als hotel en evenementen doorgang kunnen vinden. Gedeputeerde Van Essen antwoordt dat dit momenteel getoetst wordt, het betreft onder meer mobiliteit en geluid. Andere, meer commerciële functies passen in principe niet binnen het kader. 50PLUS informeert naar het juridische onderzoek naar de vraag of het proces goed doorlopen is. De gedeputeerde bevestigt dat de juridische mogelijkheden van een eventuele afwijkingsbevoegdheid worden onderzocht. Er is geen juridisch onderzoek naar het proces zelf. Mevrouw Hoek vraagt of de conclusie juist is dat er geen onderzoek wordt gedaan naar het proces. Gedeputeerde Van Essen verwijst naar de Statenbrief waarin een reconstructie staat van hoe een en ander is gelopen. Er is zeker naar gekeken, maar er is geen juridisch onderzoek. In reactie op de vraag van de ChristenUnie of de regels gaandeweg veranderd zijn, stelt hij dat hier op verschillende manieren naar gekeken kan worden. In de Statenbrief staat hier een en ander over. Er vindt momenteel een toetsing aan het vigerende beleid plaats. Hij heeft aangegeven hoe de Natuurvisie en de beleidsregels samenhangen. Er speelt meer dan alleen de BNL, het plan moet aan meer zaken voldoen, bijvoorbeeld NNN en sporenonderzoek. Het voorstel om een verkenner of taskforce in te schakelen is een interessante suggestie die hij mee zal nemen. Wel moet worden bekeken op welk moment dit passend zou zijn. De SGP informeert naar de in het verleden gedane toezeggingen, naar hoe er gecommuniceerd is. Men kan niet spreken over toezeggingen. Het was indertijd een geheim proces. Er is altijd expliciet gesteld dat de plannen nog getoetst moesten worden aan provinciale regelgeving. Dat is steeds helder gecommuniceerd. Over de regels met betrekking tot bosgroeiplaatsen is niet helder gecommuniceerd, niet toen het onder het Rijk viel en niet toen het onder de provincie viel. Met de kennis van nu is het spijtig dat dit niet eerder aan de orde is geweest. De PvdD vraagt waarom de inherente afwijkingsbevoegdheid wordt onderzocht. Dit hangt samen met het voorproces. GS hechten eraan om de mogelijkheden en onmogelijkheden te inventariseren. FvD had inderdaad schriftelijke vragen gesteld en die zijn beantwoord. Gedeputeerde Van Essen had dit niet genoemd en excuseert zich hiervoor. De vraag over de toezeggingen is zojuist beantwoord. De PvdA vraagt naar de gevolgen. Die zijn nog niet te overzien. De inzet van het college om te doen wat mogelijk is om het plan tot een goed einde te brengen, waarbij het uitgangspunt is dat het Paleis een mooie toekomst krijgt en dat de natuurwaarde op een goede en zorgvuldige manier beschermd wordt. Een gemakkelijke oplossing is er niet. De gedeputeerde spreekt de hoop uit dat met het consortium en andere overheden tot een passende oplossing wordt gekomen.

Gedeputeerde Van Essen verlaat de vergadering. De voorzitter deelt mee dat vragen over dit onderwerp door gedeputeerde Bruins Slot beantwoord zullen worden.

In het verleden heeft de provincie niet altijd handig geopereerd. De heer Hazeleger merkt op dat voorkomen moet worden dat zich dit herhaalt. Er moet over nagedacht worden waar men naar toe wil, als de provincie het Paleis wil behouden moeten daar dingen tegenover gesteld worden. Het onderhoud kost geld. Hij pleit voor helderheid. Het consortium moet dingen gaan regelen en daarna toetst de provincie. Maar hij is van mening dat samen bekeken moet worden hoe dit tot een goed einde kan worden gebracht. Samen wil men het Paleis behouden en samen wil men het bos behouden.

Mevrouw Van Gilse hoort graag een nadere toelichting op haar vraag of de beleidsregels een kop op het landelijk beleid zijn.

De heer Dinklo sluit zich aan bij de SGP. De tijd is te kort om het dossier tot in detail te bespreken terwijl er bij hem nog veel vragen leven. Het belangrijkste is dat men weet wat de toekomst gaat brengen, hoe men het proces gaat vormgeven. Hij zou graag een uitgebreid memo van de gedeputeerde hierover ontvangen.

Mevrouw De Jong betwijfelt of de provincie de enige is die de problemen moet oplossen. Wat de gemaakte afspraken betreft: Het gaat niet alleen om de extra woningbouw die wat GroenLinks betreft niet gewenst is. Er voltrekt zich rondom het hotel een vergelijkbaar iets, komt het hotel in bestaande bouw of komt er een extra gebouw? Dan ontstaat er weer een situatie waarbij onduidelijk is wat de bedoeling is en wat de afspraken zijn. De provincie moet het plan integraal beoordelen, ook aspecten als hotel en evenementen. Is dit alles mogelijk in relatie tot de natuur en de verkeerssituatie? De provincie heeft niet als enige de verantwoordelijkheid over wat dan verder gebeurt.

Zij hecht aan een betrouwbare overheid. Geprobeerd moet worden om een goed einde te maken aan het proces.

Mevrouw Hoek herinnert aan haar vraag over wie de informatieavond in Baarn bijwoont.

Mevrouw Koelewijn sluit zich aan bij mevrouw De Jong. Het betreft hier een proces van projectontwikkeling. Die zijn klassiek; ze starten, de tijd gaat lopen en dan komen dingen voorbij waaruit blijkt dat plannen moeten worden aangepast. Zij wijst erop dat de provincie hier niet zozeer verantwoordelijk voor is, het is een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Het is verstandig om er samen naar te kijken en tot een oplossing te komen. Zij veronderstelt dat er sprake is van een winstoptimalisatie, er moet in gerede overeenkomst gehandeld worden en er moet niet koste wat koste een natuurgebied opgeofferd worden.

Gedeputeerde Bruins Slot concludeert dat de toekomst van Paleis Soestdijk PS en GS dierbaar is en dat allen het van belang vinden om tot een goede toekomst te komen.

In het proces is aan de voorkant nadrukkelijk aangegeven dat zaken moeten voldoen aan de gemeentelijke en provinciale regelgeving. Er is expliciet gesproken over het NNN en over de Wet natuurbescherming. Er is toen niet expliciet gesproken over de oude bosgroeiplaatsen. Dit alles bleek toen men goed terugkeek naar het proces.

In antwoord op de vraag van mevrouw Van Gilse licht de gedeputeerde toe dat het bijzondere aan de situatie is geweest dat dit toen de tender begon nog Rijksbeleid was. Op een gegeven moment is de Wet natuurbescherming naar de provincie overgegaan. De provincie heeft de Natuurvisie 2017 vastgelegd, die in 2016 in de Staten is aangenomen. Daarin is de bescherming van de oude bosgroeiplaatsen altijd een uitgangspunt geweest. In de eerste versie van de verordening is dit niet expliciet vastgelegd, in de tweede versie wel. Daarmee is de verordening in lijn gebracht met de Natuurvisie.

De heer Dinklo vraagt hoe het proces verder gaat. De reden waarom de Staten nu geïnformeerd worden is om hen deelgenoot te maken van de onderzoeken die nog plaatsvinden; naar de soortenbescherming, natuuronderzoek op basis van NNN en natuurlijk naar de integrale afwijkingsbevoegdheid. Op de vraag wat precies onder de integrale afwijkingsbevoegdheid wordt verstaan, licht zij toe dat in artikel 84 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) staat dat het bestuursorgaan handelt overeenkomstig de beleidsregels, tenzij dat voor een of meer belanghebbenden gevolgen zou hebben die wegens bijzondere omstandigheden onevenredig zijn in verhouding tot met de beleidsregel te dienen doelen. De mogelijkheden en onmogelijkheden van de toepassing van dit artikel worden onderzocht. Zij zegt de heer Dinklo toe dat GS de Staten binnenkort zullen informeren over de voortgang en de verdere stappen die GS willen zetten.

Desgevraagd door mevrouw Hoek laat de gedeputeerde weten dat gedeputeerde Van Essen aanwezig zal zijn op de voorlichtingsavond in Baarn. Het is haar niet bekend of hij daar een formele rol heeft, maar hij wil van de daar levende gevoelens op de hoogte te zijn.

In reactie op de opmerking van mevrouw Koelewijn benadrukt de gedeputeerde dat én provincie én de gemeenten Baarn en Soest én het consortium de zorg dragen voor een goede toekomst voor Paleis Soestdijk. Daarbij moet met de natuurbelangen rekening worden gehouden en aan de andere kant moet men zich bewust zijn van het feit dat het uiteindelijk een businesscase is die rond moet

komen. Met elkaar kan naar alternatieve verdienmodellen gekeken worden. Gedeputeerde Van Essen is hier al op ingegaan.

De heer Dinklo gaat in op de opmerking dat diep is teruggekeken naar de gedane toezeggingen. In het kader van een betrouwbare overheid is dit een belangrijk punt. Er is indertijd gesteld dat er altijd voldaan moest worden aan vigerende wet- en regelgeving. Hij vraagt of de Staten daarover, over het onderzoek waarnaar verwezen wordt, informatie kunnen ontvangen. Als altijd duidelijk is gezegd dat voldaan moet worden aan wet- en regelgeving, dan kunnen zij zich er een oordeel over vormen.

Gedeputeerde Bruins Slot antwoordt dat zij het wellicht niet duidelijk verwoord heeft. GS hebben zelf goed teruggekeken naar de voorgeschiedenis. In mei is daarover een brief naar de Staten gestuurd. Dat had niet de vorm van een onderzoek. Er is alleen vanaf het begin duidelijk aangegeven dat het bij de plannen van het consortium van belang is dat die voldoen aan de provinciale wet- en regelgeving. Het onderzoek dat zij noemde betreft het huidige onderzoek naar het wel of niet gebruiken van de integrale afwijkingsbevoegdheid. Dat is artikel 4:84 van de Awb, waarbij belangen gewogen moeten worden en naar de mogelijkheden en onmogelijkheden gekeken moet worden. De voorzitter herinnert aan de vraag van de heer Dinklo om informatie.

De heer Dinklo licht toe dat het hem gaat om de toezeggingen die aan het consortium zijn gedaan. Er wordt door de gedeputeerde gezegd dat het consortium duidelijk is gemaakt dat alles altijd moet voldoen aan wet- en regelgeving. Dat is een belangrijk punt. De inspreker heeft gezegd dat er toezeggingen zijn gedaan dat daar gebouwd mocht worden. De gedeputeerde heeft volgens hem gezegd dat er een onderzoek is gedaan naar welke toezeggingen zijn gedaan en hoe dat is verwoord. Gedeputeerde Bruins Slot zei zojuist dat er diep onderzoek naar gedaan is. Als dat is gedaan en er is een conclusie uit gekomen, dan zou hij graag zien dat de Staten dit op papier krijgen of over documenten beschikken.

Volgens gedeputeerde Bruins Slot vraagt de heer Dinklo of bij de keuze van de plannen duidelijk was dat er buiten het marechaussee terrein gebouwd zou worden. In de tender stond dat inderdaad op de verbeelding. Toen is meteen door provincie en gemeente aangegeven dat het voorbehoud is gemaakt dat het moet passen binnen de gemeentelijke en provinciale wet- en regelgeving. Dan gaat het over de Provinciale Ruimtelijke Verordening, de Wet natuurbescherming en NNN. De provincie wist dus dat men buiten het marechaussee terrein wilde bouwen en heeft toen meteen aangegeven dat de provincie een formele rol heeft in de vergunningverlening.

Mevrouw Van Gilse vraagt of zij goed begrijpt dat, toen de regels overgingen van Rijk naar provincie, de provincie ze strenger heeft gemaakt dan ze waren. Gebeurde dit toen het project al bezig was? Er is op dat moment niet gewaarschuwd. Maar zelfs toen er specifiek werd gevraagd of er gevolgen waren, is er een half jaar lang niemand geweest die dit heeft gezegd.

Gedeputeerde Bruins Slot antwoordt dat, als het gaat om het landelijk beleid, er bij het Rijk de mogelijkheid was om bij de oude bosgroeiplaatsen een ontheffing te verlenen. Men heeft niet goed kunnen nagaan in welke gevallen het Rijk daarvan is afgeweken. Op dit moment geldt natuurlijk de provinciale regel op basis van de Wet natuurbescherming. Bij de provincie is geen ontheffing mogelijk. Toen gold het Rijksbeleid, nu geldt het provinciale beleid zoals dat door PS is vastgesteld. Mevrouw Van Gilse informeert of iemand dit heeft toegelicht aan het consortium.

Gedeputeerde Bruins Slot benadrukt dat wel is gesproken over het NNN en over de Wet natuurbescherming, maar er is niet expliciet gesproken over de oude bosgroeiplaatsen.

De heer Hazeleger is van mening dat de beantwoording te ambtelijk is. Hij hoeft niet op papier te hebben dat de provincie iedere keer heeft gezegd dat nog voldaan moet worden aan de wetgeving. Dat zal in iedere brief aan het consortium de laatste zin zijn geweest. Het gaat om de basishouding. Hij heeft de indruk dat de basishouding tot nu toe is geweest dat dit samen geregeld zou worden. Sinds kort is de houding: wij weten het niet, want zie de oude bosgroeiplaatsen. Het gaat spreker erom dat er een bestuurlijke keuze gemaakt moet worden of de provincie dit wel of niet wil. Is het college van plan om een bestuurlijke keuze te maken? De Staten gaan over de provinciale regelgeving en kunnen die dus aanpassen als daar het probleem ligt.

Gedeputeerde Bruins Slot merkt op dat ervoor gekozen kan worden om aan de Staten een heel nieuw kader Beleidsregels Natuur en Landschap voor te leggen met voor de provincie een ander beleid voor de oude bosgroeiplaatsen. Dan kiest men ervoor om ook in andere gevallen een ontheffing te verlenen. Dat zal een grote precedentwerking hebben op veel andere ontwikkelingen. GS zijn dit niet van plan. Wel wordt naar de mogelijkheden en onmogelijkheden van de integrale afwijkingsbevoegdheid gekeken. Gedeputeerde Van Essen gaf eerder aan dat men ook met elkaar het gesprek wil aangaan over alternatieve verdienmodellen. De provincie heeft niet alleen te maken met de regelgeving rond oude bosgroeiplaatsen, ook moet er helderheid komen over de Wet natuurbescherming en de NNN. Die onderzoeken moeten nog gedaan en beoordeeld worden. Daar kunnen ook nog zaken uit voortkomen.

De bedoeling van de Statenbrief is om de Staten vooraf mee te nemen in de afwegingen die gemaakt moeten worden. GS hechten daaraan.

Mevrouw De Jong heeft aandacht gevraagd voor het mobiliteitsprobleem. In de brief wordt gesproken over de onderdoorgang op de N221. Zij verzoekt nadrukkelijk om de mobiliteit ruimer te bekijken. Zij vraagt of deze vraag aan gedeputeerde Schaddelee moet worden voorgelegd of dat de vraag wordt doorgegeven aan hem.

Mevrouw De Haan memoreert dat haar fractie in het verleden aandacht heeft gevraagd voor de mobiliteit rond het Paleis. Zij vraagt of het mogelijk is om een informatiesessie te organiseren waarin de verschillende thema's die spelen rond het Paleis meegenomen kunnen worden.

Zij neemt aan dat de Staten zullen horen of er iets gedaan wordt met het voorstel om een taskforce of verkenners in te schakelen.

GS benoemen de waarden van het Paleis en het landgoed, ook in het verleden is dit gebeurd. Zij vraagt of er inderdaad bestuurlijk de wil is om verder te komen, anders dan alle zaken die getoetst moeten worden, die het consortium moet aanreiken en waarbij de provincie dan een ja of nee aanvinkt. Zij verwacht van provincie en gemeenten naar de toetsing toe een proactieve rol.

Mevrouw Van Gilse vraagt of duidelijk is wat voor spoed achter de voortgang wordt gezet en of dit punt terug zal komen in de volgende commissievergadering.

Gedeputeerde Bruins Slot ziet de vraag naar de bestuurlijke wil als een kernvraag. Als die wil er niet was geweest, was er een brief naar de Staten gegaan over de problemen met de regelgeving en de opmerking dat het hiermee ophoudt. Paleis Soestdijk is een bijzonder cultureel erfgoed. Het is ook bijzonder dat er partijen zijn die het in stand willen houden en daarbij maatschappelijke elementen mee wil nemen, zoals mevrouw Meyer-Bergman. Dat is te waarderen. Maar het college heeft te maken met provinciale wet- en regelgeving waaraan voldaan moet worden. Daar moet, met de andere partijen, de beste oplossing in gezocht worden. De Staten geven het ook aan, er moet met gemeenten en met het consortium verder gekeken worden.

GS zullen natuurlijk terugkomen op de suggestie over een verkenners van de ChristenUnie. Zij heeft gedeputeerde Van Essen horen toezeggen dat hij dit in de gesprekken mee zal nemen.

Het lijkt haar goed een informatiesessie te organiseren op een later moment, zij neemt aan dat gedeputeerde Van Essen dit ook waardevol vindt. Het onderwerp mobiliteit moet daar integraal in worden meegenomen. Er moeten immers afwegingen gemaakt worden, daar liggen nog uitdagingen. Gedeputeerde Bruins Slot zegt mevrouw Van Gilse toe dat, zodra de onderzoeken zijn afgerond en beoordeeld en de afweging rond de integrale afwijkingsbevoegdheid is gemaakt door GS, de Staten verder geïnformeerd zullen worden

De voorzitter sluit de bespreking van dit agendapunt af.

1.3 Mededelingen

- ‘Ken je de partners met wie je samenwerkt?’. De heer De Heer meldt dat het om deze vraag draait bij zijn mededeling over bliksemstages. Het gaat niet goed in het Huis van Thorbecke als iedereen op de eigen verdieping blijft hangen. In het Huis van Thorbecke is vooral het trappenhuis essentieel, want alles draait alleen als de bewoners van de verschillende verdiepingen met elkaar samenwerken en als zij elkaar in de wandelgangen spreken. Deze beeldspraak krijgt men te horen op iedere bijeenkomst van het Interbestuurlijke programma (IBP) waarin de provincies intensief samenwerken met gemeenten en waterschappen aan de Agenda Vitaal Platteland, aan bodemdaling, aan energietransitie en andere actuele vraagstukken. De Statenleden kregen een uitnodiging voor de IBP-conferentie van 7 november jongstleden. Spreker was daar aanwezig en kreeg een boeiende uitnodiging: ‘Ken je de partners met wie je samenwerkt, zo nee, zorg dan voor een bliksemstage bij de partner waarvan je meer wilt wezen.’ Hij oppert het idee om met Statenleden van verschillende fracties een bliksemstage te doen bij een waterschap of een gemeente. De leden zullen via de griffie een bericht ontvangen met een link naar de site www.overheidvannu.nl. met meer informatie.

De voorzitter dankt voor het inspirerende bericht. Als de commissie hier iets mee wil doen, kan er ook gezamenlijk naar gekeken worden.

- Gedeputeerde Bruins Slot komt terug op de in september door CDA en D66 gestelde vragen over het bosbeleid. De vraag was of de provincie wil komen tot een strategisch en breder opgezet houtopstandenbeleid en of dit meerwaarde heeft. De gedeputeerde had toegezegd de laatste vraag eind 2019 te beantwoorden. Sindsdien zijn de ontwikkelingen snel gegaan. Het is zeker van meerwaarde om hier verder mee aan de slag te gaan. IPO en Rijk zijn begonnen met de landelijke strategische bosstrategie. In het voorjaar van 2020 zullen zij verder zijn met de planvorming. Er wordt een koppeling gelegd tussen de grote maatschappelijke opgaven, klimaatverandering en biodiversiteit en dergelijke, en maatschappelijke waarden, zoals leefbaarheid. GS kunnen verder gaan met de planvorming en kunnen de Staten erover informeren.
- Gedeputeerde Bruins Slot geeft een update van de Regio Deal Foodvalley. Men is bezig met het regelen van de governance zodat de partners goed greep hebben op sturing, financiën en monitoring. Dat is nadrukkelijk door de Utrechtse Staten naar voren gebracht. Begin januari zal er waarschijnlijk meer duidelijk zijn over de precieze vormgeving van de uitvoeringsorganisatie en de kassiersfunctie. Dat betekent dat de gedeputeerde begin januari terugkomt in de commissie met een invulling van het aangenomen amendement. Eén van de drie sporen is spoor 1, de landbouwtransitie. LTO is actief betrokken bij dit spoor. Spoor 1 begint al met de uitvoering zodat er niet een heel jaar verloren gaat. Agrariërs moeten voorbereidingen treffen willen ze begin 2020 starten. Het gaat over praktijktesten op het boerenerf voor emissiereductie met de focus op stikstof, fijnstof, circulair, veevoer, bodem- en waterkwaliteit en het realtime monitoren van emissies, dierenwelzijn en gezondheid. De werving van agrariërs en bedrijven voor de praktijktest is inmiddels ingezet.

Desgevraagd door de voorzitter zegt de gedeputeerde toe de informatie schriftelijk na te sturen.

De heer Westerlaken wijst erop dat PS recent een motie aannamen over het meenemen in de regiodeals van de aanpak stikstof, methaangas, CO2 in de pilotvorm. Hij vraagt of dit in spoor 1 wordt meegenomen. Wordt dit op gelijke wijze gedaan bij de Regio Deal Groene Hart?

Gedeputeerde Bruins Slot licht toe dat bij de emissiereductie ook de focus ligt op fijnstof en stikstof. Regio Deal bodemdaling Groene Hart is echt gericht op bodemdaling. Daar waar verzilverkansen zijn als het gaat om stikstof, worden die meegenomen.

De Regio Deal heeft drie sporen. De heer Hazeleger herinnert zich dat spoor 1 voller zit qua concrete plannen dan spoor 2. Hij vraagt of wordt overwogen om, met de actualiteit rond stikstof, geld van spoor 2 naar spoor 1 over te hevelen.

Gedeputeerde Bruins Slot laat weten dat alle sporen vol zitten. GS hebben de keuze gemaakt om spoor 1 meer te financieren dan de bedoeling was, ook omdat nadrukkelijk wordt ingezet op

verduurzaming van de landbouwsector bij het vaststellen van de Landbouwvisie. De verdeling over sporen en de besteding van het geld liggen vast. Wel zal, ook in de governance, afgesproken moeten worden dat als geld niet besteed wordt, heroverwogen moet worden, waar dat naar toe gaat.

De voorzitter constateert dat het onderwerp in februari inhoudelijk terugkomt op de agenda.

Namens de griffie deelt mevrouw Engelsman het volgende mee:

- De Statenleden hebben een memo ontvangen over de aanleveringstermijn voor de vergadering van 8 januari 2020. Volgens het gebruikelijke schema zouden de opwaardeverzoeken op eerste Kerstdag binnen moeten zijn. De griffie vraagt de Statenleden om ze een paar dagen eerder aan te leveren, namelijk vrijdag 20 december. De griffie zal ervoor zorgdragen dat de leden voor de Kerst een agenda hebben. Op 18 december staan de laatste stukken online, de Statenleden hebben dus relatief kort de tijd voor de laatste stukken. Zij attendeert de leden erop dat sommige stukken nu al beschikbaar zijn en gelezen kunnen worden. Opwaardeverzoeken kunnen al aan de griffie worden gestuurd.

Mevrouw De Haan vraagt of de griffie kan voorzien of er veel stukken zijn die pas op 18 december beschikbaar komen, dan kunnen de Statenleden hun planning erop aan passen.

Volgens mevrouw Engelsman leert de ervaring dat dit veel stukken zijn, in de laatste week komt er een extra stroom op gang.

Mevrouw De Boer stelt voor om aan die kant iets aan de organisatie te doen.

De voorzitter zegt toe dat griffie en voorzitter zich erover buigen. Zij deelt mee dat de Termijnagenda streng bewaakt wordt. Het proces moet wel wat aangezwengeld worden.

- Mevrouw Engelsman deelt mee dat er declaratieformulieren aan de presentiemap zijn toegevoegd, na invulling kunnen die bij de griffie worden afgegeven. Dit in verband met de vergadering op locatie.
- In de mail van 6 november heeft zij een uitvraag gedaan voor de infosessie over de verschillende programma's, bijvoorbeeld IGP, IVL. Hier zijn slechts twee aanmeldingen op gekomen. Zij gaat ervan uit dat hier geen interesse voor is.

De voorzitter herinnert eraan dat er minimaal tien aanmeldingen moeten zijn.

1.4 Verslag vakcommissie Ruimte, Groen en Water van 9 oktober 2019

Het verslag wordt conform vastgesteld.

1.5 Rondvraag

De voorzitter wijst erop dat op 4 december een informatiesessie staat gepland over de PFAS.

Rondvraag 1 betreffende PFAS ingediend door PVV:

De heer Van Deún stelt dat voor zijn fractie de PFAS een non-probleem is voor de bouw- en baggerwereld. Er moeten spoedoplossingen gecreëerd worden. Hij vraagt of het college het eens is met de PVV dat gemeentelijke of provinciale nooddepots een tijdelijke oplossing kunnen zijn voor de bouw- en baggersector en of het actief op zoek gaat naar plaatsen die voor tijdelijke opslag kunnen dienen. Hij informeert naar wat er op dit moment gedaan wordt en vraagt wanneer de Staten hierover geïnformeerd kunnen worden. 4 December zou een goede mogelijkheid zijn.

Gedeputeerde Bruins Slot meldt dat voor 1 december aanstaande naar verwachting een verruiming van de toepassingsnorm van de PFAS-houdende grond in natuur- en landbouwgebieden door het ministerie van I&W wordt vastgesteld. Dit betekent niet dat daarop gewacht wordt. GS ondersteunen gemeenten hierin. RUD Utrecht is in samenwerking met de provincie en de ODRU bezig om een achtergrondwaardekaart voor de hele provincie op te stellen, zodat gemeenten, als zij dat willen, in het kader van het besluit Bodemkwaliteit achtergrondwaarden voor PFAS kunnen stellen voor hergebruik van PFAS-houdende grond. Met deze maatregel wordt verwacht dat hergebruik weer mogelijk wordt en dat daarmee een mogelijke oplossing voor de problematiek wordt geboden voor licht verontreinigde grond. Navraag bij de RUD Utrecht is natuurlijk gemandateerd door het bevoegd

gezag voor een aantal gemeenten. Dat heeft geleerd dat in de huidige situatie tijdelijke opslag van zeer licht PFAS-houdende grond conform het besluit Bodemkwaliteit voor alle partijen zonder extra maatregelen mogelijk is, met gehalten binnen de 3733-norm. De norm wordt toegelicht op 4 december. Als projecten vast dreigen te lopen omdat opslag gezien de vastgelegde voorwaarden in het besluit Bodemkwaliteit langer moet duren, dan kan opslag onder voorwaarden door middel van maatwerkvoorschriften gedoogd worden. De RUD heeft daar als bevoegd gezag dan rol in. De provincie is dus op een aantal punten bezig. De gemeenten worden ondersteund en er wordt naar de opslag van grond gekeken.

[Rondvraag 2](#) betreffende Faunapassages voor de Otter ingediend door ChristenUnie:

De heer [De Heer](#) deelt mee dat er signalen komen dat de otter bezig is met een opmars en van de Nieuwkoopse Plassen naar de Reeuwijkse Plassen trekt. Het probleem is dat otters vaak worden aangereden op plaatsen waar drukke wegen en grote watergangen elkaar kruisen. Als een otter langs een watergang trekt, dan zwemt hij niet onder de brug door maar loopt hij over de weg. Daar worden otters vaak aangereden. Er zijn goede faunapassages nodig, dat betekent dat bij bruggen looprichels gemaakt moeten worden langs het water. Zijn de faunapassages in het Groene Hart op orde of zijn er op korte termijn acties nodig van gemeenten of provincies?

Gedeputeerde [Bruins Slot](#) antwoordt dat in het Utrechtse deel van het Groene Hart nog knelpunten aanwezig zijn tussen de hoogwatergangen en provinciale en gemeentelijke wegen. Uit de provinciale verkenning en contact met de Zoogdierverseniging blijkt dat het bij gemeentelijke wegen om één knelpunt gaat, de Milandweg in Woerden. Dit kan door middel van het plaatsen van rasters, aanleg van looprichels of verlaging van de verkeerssnelheid door middel van verkeersdrempels worden opgelost. Bij de provinciale wegen gaat het om twee urgente knelpunten ten hoogte van de aansluiting N201-N212 en de passage N212-Mijdrechtse Dwarsweg bij Marickeland. In beide gevallen kan het met het aanleggen van rasters en looprichels opgelost worden. De voorbereiding van de uitvoering van deze werkzaamheden is in gang gezet, te zijner tijd zal er een definitieve passage komen als onderdeel van het project Marickeland. Bij de provinciale weg N201 door de Vinkeveense Plassen zijn recent otterrasters geplaatst bij de twee al aanwezige ottertunnels.

De heer [De Heer](#) vraagt of ook gewerkt wordt aan het knelpunt bij de Milandweg.

Gedeputeerde [Bruins Slot](#) zegt toe dat de gemeente gevraagd wordt dit knelpunt aan te pakken. De provincie heeft hier zelf geen budget voor.

In reactie hierop stelt mevrouw [Hoek](#) dat in alle gemeenten onlangs begrotingen zijn aangenomen en alle met tekorten. Er moet rekening mee gehouden worden dat het niet zal werken als gemeenten gevraagd wordt om dit te betalen.

Gedeputeerde [Bruins Slot](#) licht toe dat het een gemeentelijke bevoegdheid is, de provincie kan gemeenten erop aanspreken maar kan gemeenten er niet toe verplichten.

[Rondvraag 3](#) betreffende gelden Klimaatakkoord - extensivering melkveehouderij ingediend door PvdA:

Vanuit een Groene Hart-gemeente bereikte mevrouw [De Boer-Leijnsma](#) de vraag of de gelden voor het Klimaatakkoord beschikbaar gesteld kunnen worden voor extensivering van de melkveehouderij en peilverhoging. Zij vraagt of GS hiermee bekend zijn en of die gelden vanuit het Rijk of via de provincie naar gemeenten moeten komen. Als dit mogelijk is, zou de provincie dit wellicht voor meerdere gemeenten in orde willen maken.

Gedeputeerde [Bruins Slot](#) geeft aan dat het klopt dat er vanuit het Klimaatakkoord gelden beschikbaar zijn voor extensivering en peilverhoging. In totaal is er tot 2030 €276 miljoen voor de veenweiden beschikbaar om hiermee één megaton CO₂-reductie voor elkaar te krijgen. In 2020 en 2021 gaat het om een impuls op korte termijn. Deze impuls heeft onder andere de bedoeling om extensivering en daarna voor een deel ook vernatting voor elkaar te krijgen. De provincie heeft de regie op dit traject. Hoe de gelden vanuit het Rijk komen is nog onderdeel van gesprek.

Daarnaast zijn er middelen voor pilots met betrekking tot het Interbestuurlijk Programma Vitaaal Platteland (IBP VP). Van het geld voor het Klimaatakkoord gaat €10 miljoen naar het IBP. Hieronder valt het Hollands-Utrechts veenweidegebied, dus die krijgen subsidie.

Over hoe de twee keer €50 miljoen aan impuls gelden gaan landen in de provincies moeten afspraken gemaakt worden. Het moet gaan naar gebiedsgerichte processen bij veenweiden. De komende maanden wordt duidelijk welke voorwaarden worden gesteld, Hierover vinden gesprekken plaats.

1.6 Termijnagenda RGW en Motielijst

De voorzitter wijst erop dat er voor 2020 een aantal onderwerpen op de Termijnagenda staan. Het is voor Statenleden goed om te weten wat wanneer gepland wordt.

Gedeputeerde Bruins Slot licht toe dat de onderwerpen uitgewerkt zullen worden.

De voorzitter geeft de gelegenheid om vragen te stellen over de Motielijst.

Namens de griffie geeft mevrouw Engelsman een korte toelichting op het proces van de PIP Maarsbergen. Op de Termijnagenda staan enkele data. Op 8 januari zal, voorafgaande aan de commissie, van 09.00 uur tot 09.30 uur in het Provinciehuis een informatiesessie zijn die puur op het proces gericht is. Voor de nieuwe Statenleden is het wellicht handig om aan te sluiten om zo inzicht te krijgen in hoe een dergelijk proces in zijn werk gaat en wat de rechten en plichten van de Staten daarbij zijn. In mei 2020 staat een hooravond gepland. Bij de stukken van GS van de afgelopen week zat een memo naar aanleiding van de PIP Maarsbergen. De Staten zullen van de griffie nadere informatie ontvangen, ook over de bijeenkomst van 8 januari.

Zij verzoekt de aanwezigen om dit binnen de fractie te delen. De PIP Maarsbergen is een procesmatig ruimtelijk proces en komt in de commissie RGW aan de orde en niet in de commissie M&M.

De heer Hazeleger vraagt of zowel gedeputeerde Van Essen als gedeputeerde Schaddelee aanwezig kan zijn zodat aan beiden vragen gesteld kunnen worden.

Mevrouw Engelsman licht toe dat die afspraak is gemaakt. Gedeputeerde Schaddelee zal ook op 8 januari aanwezig zijn in de ochtend. Iedereen zal alle stukken ontvangen.

De heer De Heer wijst erop dat in februari de twee programma's staan vermeld waarover een infosessie gehouden zou worden. De programma's zijn een maand uitgesteld. Misschien kunnen de Staten twee dagen te laat wel vragen om een infosessie hierover. Het lijkt hem goed om, als de Statenbrieven op de agenda van 12 februari staan, tevoren de infosessie te doen.

Namens de griffie laat mevrouw Engelsman weten dat dit de reden was van de uitvraag. Er blijken toch meer mensen interesse te hebben. Zij vraagt of Statenleden zich toch willen aanmelden, dan zal zij 21 november nagaan of de belangstelling voldoende is.

1.7 Inspreker over het onderwerp maisteelt.

De voorzitter geeft het woord aan de tweede inspreker.

De heer Hoogenboom (gemeenteraadslid van Oudewater) spreekt in over mais in strokenteelt.

Deze inspreektekst wordt als bijlage 2 aan dit verslag toegevoegd.

Kortheidshalve zij daarnaar verwezen.

De voorzitter geeft de commissieleden gelegenheid tot het stellen van vragen.

Mevrouw Van Gilse vraagt of boeren bereid zijn om de betere techniek toe te passen.

De heer Hoogenboom stelt dat dit het geval is. Er wordt in Drenthe en Friesland al volop mee geteeld, ook een boer in Breukelen gebruikt de techniek. In 2014 zijn de proeven begonnen en langzamerhand is de techniek rijp om te gebruiken. Bodemdaling is een probleem waar de boeren zelf het meeste last van hebben, zij zijn ook het meest gebaat bij dit soort technieken.

De heer Van der Steeg refereert aan een onderzoek van de Universiteit Wageningen. Hieruit komt dat, als men het puur bedrijfseconomisch zou bekijken en het afzet tegen reguliere maisteelt, er bepaalde kansen zijn. Er staat ook dat er nog onvoldoende inzicht is in het strokenfreessysteem, er moet meer onderzoek plaatsvinden ten aanzien van het effect op bodemdaling en veenoxidatie. Hij vraagt zich af hoe duurzaam het is en citeert: *'Het strokenfreessysteem zoals wij dat de afgelopen twee jaar getest hebben, is momenteel echter nog een Roundup afhankelijk systeem. Ondanks de sterk verminderde grondbewerking is het op deze manier nog geen duurzaam systeem.'* Een en ander heeft te maken met de concurrentie van gras ten aanzien van de mais. Hij vraagt de heer Hoogenboom hierop te reageren.

De heer Hoogenboom wijst erop dat bodemdaling drie oorzaken heeft:

- Grondbewerking zoals ploegen, wat bij de strokenteelt beduidend minder is.
- De input van organische stof. Hoeveel organische stof brengt men weer terug in de grond?
- Verdamping/verdroging.

De strokenteelt is bij de grondbewerking en de verdamping/verdroging een vooraanstaand punt. Het systeem is nog niet uitontwikkeld.

Glyfosaat is nog nodig om het gras kapot te spuiten, maar Wageningen en het Louis Bolk Instituut zijn bezig om het door te ontwikkelen zodat dit op termijn niet meer nodig zou zijn.

Hij bedoelt niet te zeggen dat dit verplicht ingesteld moet worden. Er moet wel voor gewaakt worden dat niet aan de voorkant het telen van ruwvoedergewassen verboden gaat worden, terwijl er nog innovatie aan zit waarbij men uiteindelijk bodemdaling meer in de hand heeft dan nu het geval is.

De heer Van der Steeg bevestigt dit. Als er systemen mogelijk zijn waarbij men bodemdaling beter in de hand heeft dan nu, kan hij daar niet tegen zijn. Zolang echter het systeem Roundup of andere bestrijdingsmiddelen nodig heeft, is het voor hem geen optie. De spreker vraagt om ruimte te bieden omdat er eventueel innovatie mogelijk is. Maar de innovatie is nog niet uitgekristalliseerd.

De heer Westerlaken gaat in op het door de vorige spreker aangehaalde onderzoek. Daaruit blijkt dat er een reductie is van de bodemdaling bij de strokenteelt. Dat zou een goede reden zijn om te besluiten het te doen. Er wordt onder meer in Friesland proefgedraaid met strokenteelt. De resultaten daarvan zijn hoopgevend, maar zijn nog niet zo definitief dat de Staten daarover een besluit kunnen nemen. Het veenweidegebied in Friesland zal een ander veenweidegebied zijn dan in de provincie Utrecht. Hij vraagt in hoeverre het Veenweiden Innovatiecentrum (VIC) hierbij betrokken is, kan het VIC erbij betrokken worden om tot een goede besluitvorming te komen?

De heer Hoogenboom weet niet in hoeverre het VIC hierbij betrokken is.

De voorzitter merkt op dat hier misschien naar gekeken zou kunnen worden.

De heer De Heer wijst erop dat op internet een factsheet is te vinden over het scheuren van grasland met daarop maisteelt. Er staan wat gegevens die nog onderzocht moeten worden. Er staat ook dat het kopen van ruwvoer niet ongewoon is omdat kopen makkelijker is dan zelf telen. Hij vraagt hoe de spreker er tegenaan kijkt. Als het op natte plekken lastig is om mais te telen, waarom wordt het dan niet aangekocht? De heer Hoogenboom stelt dat minister Schouten kringlooplandbouw wil bevorderen, de veehouder moet meer lokaal in zijn grondstoffen voorzien. Met het oog op stikstofarm voer wil men meer mais voeren. Het lijkt hem niet de bedoeling dat massaal mais uit bijvoorbeeld Duitsland wordt gehaald.

Mevrouw Hoek vraagt of de spreker weet dat er verschillende soorten mais zijn en dat die verschillende worteldiepten hebben. De provincie moet van het maximum uitgaan omdat moeilijk te controleren is wat gebruikt wordt. Iedere agrariër kiest voor een bepaalde maissoort. Dit is moeilijk te handhaven. Zij vraagt of de spreker zich ervan bewust is dat de agrariër hiermee te maken krijgt.

De heer Hoogenboom stelt dat hij zich hiervan bewust is. Maar het probleem met de bodemdaling is een probleem waarvan de agrariër de meeste last heeft. De agrarische sector is dan ook het meest gebaat bij een goede omgang van de bodem en een goede keuze van maisras.

Mevrouw De Boer vraagt wat de directe aanleiding voor de inspraak is, moet er een oplossing komen voor de huidige veehouderijen of wil Oudewater voorloper zijn in de transitie naar kringlooplandbouw en wil het eigen voer verbouwen voor het eigen vee? Dat zou mooi zijn. Zij vraagt of de huidige maisteelt in Oudewater voldoende is voor het eigen vee, of dat het uit bijvoorbeeld Brazilië wordt geïmporteerd. De heer Hoogenboom licht toe dat mais niet zomaar uit Brazilië wordt geïmporteerd, het is afkomstig uit Europese landen.

De aanleiding voor Oudewater is dat de regeldruk op de agrarische sector al vrij groot is en als de provincie daaraan meedoet, wordt de regeldruk alleen maar groter. De angst speelt dat daarmee een stop wordt gezet op innovatie. Het gaat er niet direct om dat men weer tevreden is als mais mag worden toegepast op de veengrond, het gaat erom dat de uiteindelijke transitie van beneden naar boven moet komen en niet van boven naar beneden. Dit soort regels leggen op van bovenaf. Er zijn boeren die volledig in een gebied zitten waar de kleigrond maar 30 cm op het veen is en die op termijn dus helemaal geen mais meer kunnen telen. Deze boeren hebben veel last van regels die van bovenaf komen.

Mevrouw Van Elteren sluit zich aan bij de PvdD met het oog op de inzet van glyfosaat in de maisteelt. Zij vraagt de spreker of er bij de pilot in Friesland ook gekeken is naar de gevolgen voor de biodiversiteit. De heer Hoogenboom heeft zich bij het inlezen niet specifiek gericht op de biodiversiteit. Het is hem onbekend of het een voor- of nadeel is.

De heer Van der Steeg komt terug op de opmerking van de heer Westerlaken die stelde dat strokenteelt goed is voor de bodemdaling en dat dit een reden kan zijn om het toe te passen. Spreker wijst hem op pagina 38 en 40, waar staat dat zij *'eigenlijk in theorie nu denken dat'*. Hetzelfde onderzoek zegt dat er meer onderzoek en inzicht nodig is om te kunnen stellen wat de heer Westerlaken zojuist stelde.

Gedeputeerde Bruins Slot bedankt de heer Hoogenboom voor zijn inspraak. Hij geeft duidelijk aan dat het voor agrariërs van belang is om bodemdaling te remmen en dat zij actief zijn in het zoeken naar maatregelen waarmee dat gedaan kan worden. Zij herkent dit vanuit de praktijk.

De betreffende regel is voor het eerst opgenomen in de PRV van 2008 op verzoek van de Staten. Het is toen in het streekplan terechtgekomen. De motivatie was het voorkomen van extra bodemdaling als gevolg van het scheuren van grasland. De regel geldt voor gebieden die opgenomen zijn op de kaart die behoort bij de PRV. Dat is de reden waarom dit in Oudewater speelt. De kaart is gemaakt op basis van de veenbodemkaart die de provincie in 2008 heeft vastgesteld. De gemeenteraad van Oudewater had destijds het voornemen om een amendement in te dienen, dit paste niet binnen artikel 1.10 van de PRV, waar staat: *'Met uitzondering van graslandvernieuwingen of andere blijvende teelt die geen oxidatie veroorzaken zijn er geen uitzonderingen mogelijk binnen deze regel.'*

Strokenteelt vermindert de bodemdaling ten opzichte van gangbare maisteelt. Dat neemt niet weg dat er nog steeds sprake is van meer bodemdaling dan bij regulier grasland. Dat is de reden waarom de provincie een negatief advies heeft gegeven.

Het is de insteek van GS om de regels terug te laten komen in de Omgevingsverordening. Dit past binnen het streven om de CO₂-uitstoot door veenoxidatie zoveel mogelijk te beperken. Dit is opgenomen in de visie Bodemdaling, in het coalitieakkoord maar ook in het Klimaatakkoord. Ondanks dat strokenteelt op onderdelen minder bodemdaling veroorzaakt dan gangbare maisteelt zijn GS daarom niet voornemens om hier meer ruimte voor te geven in de Omgevingsverordening. De Staten besluiten hier natuurlijk over.

De heer De Heer vraagt of het mogelijk is om als provincie te vragen of het VIC hier meer onderzoek naar kan doen en of de resultaten gepromoot kunnen worden in de streek. Op plekken waar de bodem minder gevoelig is, is strokenteelt misschien wel gunstiger dan de gangbare maisteelt.

Mevrouw Van Gilse vraagt hoe de gedeputeerde kijkt naar het argument van de kringlooplandbouw. De wens is om die te stimuleren en hier gebeurt dit juist niet.

Gedeputeerde Bruins Slot verwijst naar de Landbouwvisie van de provincie die is vastgesteld voordat de minister hiermee naar buiten trad. Hierin is de ambitie opgenomen om de ketens te verkorten, dus om

daar waar mogelijk ook zelf mais in de provincie te verbouwen in plaats van het elders uit Europa te halen. Er zijn echter ook andere doelstellingen die bereikt moeten worden, zoals bodemdaling. Daar waar een bijdrage geleverd kan worden aan de kringlooplandbouw door ketens te verkorten moet dit zeker gebeuren. Hier zit de bodemdaling in de weg. In de huidige versie van de PRV zit dan ook geen ruimte.

De heer Van der Steeg steunt de oproep om het VIC hiernaar te laten kijken. Strokenteelt zou voordelen kunnen hebben ten opzichte van grasland als men kijkt naar het nathouden van grond en bodem.

De heer Hazeleger sluit aan bij de heer Van der Steeg en meent dat het goed is om het VIC ernaar te laten kijken. Hij wil voorzichtig zijn met het te strak vastleggen van dingen in de Omgevingsvisie, zodat er ruimte gegeven kan worden aan dit soort innovaties.

Gedeputeerde Bruins Slot wijst erop dat PS gaan over de vaststelling van de Omgevingsverordening. Zij zegt toe te zullen achterhalen of het VIC hierbij betrokken is en zal de Staten hierover informeren.

De voorzitter dankt de heer Hoogenboom voor zijn inspraak.

De voorzitter sluit de bespreking van dit onderwerp af.

De voorzitter schorst de vergadering voor een korte pauze.

De voorzitter heropent de vergadering.

De voorzitter feliciteert mevrouw Vrieling met haar verjaardag en dankt haar voor de traktatie.

De voorzitter laat weten dat de informatieve commissie aansluitend aan de vakcommissie zal zijn. Vanaf 13.00 uur zal er een lunch klaarstaan. Uiterlijk 14.30 uur begint de informatieve sessie over Woerden met enkele presentaties over binnenstedelijke ontwikkeling. Daarna wordt een bezoek gebracht aan de onderwerpen van de presentaties.

2. TER BESPREKING

2.1 Statenvoorstel wijziging Provinciale Milieuverordening 2013

De voorzitter geeft de fracties de gelegenheid om hierover het woord te voeren.

Hier wordt geen gebruik van gemaakt.

Gedeputeerde Bruins Slot bedankt de medewerkers van de provincie voor het voorbereidende werk. Het is goed te constateren dat de Staten ermee akkoord gaan.

De voorzitter concludeert dat de commissie adviseert om dit Statenvoorstel een hamerstuk te laten zijn in de PS-vergadering.

3. Sluiting

De voorzitter sluit de vergadering van de vakcommissie en dankt ieder voor de aanwezigheid.